

Kuopion kaupunkiseudun runkolinjaselvitys

Kunnanhallitus 13.04.2023 § 89
176/08.01.00/2023

Valmistelija

Kehitysjohtaja Pekka Kauhanen, puh. 044 740 1102

Siilinjärven kunnanvaltuustoon on tulossa hyväksyttäväksi Kuopion kaupunkiseutusuunnitelma. Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa maaliskuussa 2023. Kaupunkiseutusuunnitelman laadinnan aikana työstetyssä yhteistä tahtotilaa ilmaisevassa linjaratkaisussa ehdotettiin, että ydinkaupunkialueen joukkoliikennejärjestelmä perustuu vahvan palvelutason runkobussilinjoihin ja niitä täydentäviin paikallisliikenteen linjoihin. Ehdotus edellytti runkolinjaselvityksen laatimista, jotta runkolinjojen reitit saadaan määritettyä riittävällä tarkkuustasolla ja otettua huomioon maankäytön kehittämisessä.

Runkolinjasto on yksi keinoista, joiden avulla voidaan toteuttaa Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelman 2030 päätavoitteita (helppokäyttöisyys, ympäristöystävällisyys ja sujuvuus). Samalla runkolinjaston kehittämisellä voidaan edistää joukkoliikenneohjelmassa määritettyä tavoitetta joukkoliikenteen ja maankäytön kehittämisen tiiviistä vuorovaikutuksesta sekä tavoitella asetettua matkustajamäärien +50 % kasvutavoitetta vuoteen 2030 mennessä.

Runkolinjaselvitys on tehty osittain samanaikaisesti ja vuorovaikutuksessa Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman ja liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen kanssa. Runkolinjat tukevat Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa esitetyjä tavoitteita kestäväälle ja vähähiiliselle yhdyskuntarakenteelle ja liikennejärjestelmälle.

Kuopion seudun runkolinjaselvityksen laatiminen aloitettiin huhtikuussa 2022 ja se valmistui tammikuussa 2023. Konsulttina työssä toimi WSP Finland Oy ja työn ohjausryhmässä oli edustus Siilinjärven kunnasta, Kuopion kaupungista, Pohjois-Savon ELY-keskukselta sekä Pohjois-Savon liitolta.

Runkobussilinjoihin perustuvaan joukkoliikennejärjestelmään siirtymisellä tavoitellaan korkealaatuista, tiheästi liikennöityä ja sujuvaa joukkoliikennepalvelua, joka houkuttelee joukkoliikenteen käyttöön ja vahvistavaa myös maankäytön kehittämisen edellytyksiä linjaston varrella. Tavoitteena on, että ydinkaupunkialueen runkolinjojen palvelutaso on niin korkea, että runkolinjojen vaikutuspiirissä pystyy matkustamaan joukkoliikenteessä nykyistä aikatauluvapaammin. Houkuttelevalla joukkoliikennepalvelulla pyritään osaltaan vaikuttamaan kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuuteen sekä vähentämään liikenteen päästöjä.

Runkolinjoja esitetään reiteille, joilla on jo nykyisin potentiaalia väestön ja työpaikkojen osalta vahvalle joukkoliikenteelle. Maankäytön kehittäminen runkolinjojen reittien varressa lisää matkustajamääriä ja siten palvelutason parantaminen on kustannustehokkaampaa.

Kuopion seudun runkolinjajärjestelmän suunnittelussa on huomioitu nykyinen joukkoliikenteen linjasto ja maankäyttö mukaan lukien palveluiden ja yritysten sijoittuminen sekä maankäytön tulevaisuuden suunnitelmat ja niiden muutosten vaikutukset joukkoliikenteen kysyntään.

Kuopion ja Siilinjärven välillä ei nähdä nykyisellä maankäytön tehokkuudella potentiaalia runkolinjoille, mutta yhteysvälin linjastoa voidaan muuten kehittää runkolinjojen suunnitteluperiaatteilla. Siilinjärven linjojen 30, 31, 35 ja 40 vuorotarjontaa esitetään keskitettäväksi runkolinjaselvityksen mukaisesti linjoille 31 ja 35. Muutos selkeyttää linjastoa sekä parantaa vuorotarjontaa tietyillä reittiosuuksilla, esimerkiksi Toivalassa ja Vuorelassa. Vuorotarjonnan keskittämisen myötä lentoasemalle ei kulkisi enää Kuopion ja Siilinjärven välistä linjaa, vaan yhteydet esitetään hoidettavaksi kysyntää vastaavasti pienkalustolla Kuopion ja lentoaseman välillä kohdistettuna lentoaikatauluihin.

Joukkoliikennelautakunnan päätöksen 27.5.2021 31 §:n mukaisesti linjaston suunnittelun lähtökohdaksi on ollut Siilinjärvi-Kuopio-reittien katkaisu Savilahteen. Savilahdessa Siilinjärven linjat on suunniteltu ulotettavaksi Sarastuskaarelle vastaamaan kehittyvän Varikon alueen yhteyksistä. Samassa yhteydessä on suunniteltu perustettavaksi uusi linja 25 reitille keskusta-Savilahti-Matkus-Hiltulanlahti korvaamaan nykyisiä linjojen 31 ja 35 yhteyksiä.

Edellä esitellyt linjastomuutokset Siilinjärven linjoille on suunniteltu toteutettavaksi Varikon alueen rakentumisen yhteydessä vuonna 2024. Tarkempi aikataulusuunnittelu toteutetaan linjastosuunnittelun yhteydessä.

Siilinjärven runkolinjastojen vaikutukset liikennöintikustannuksiin esitetään toteutettavaksi kustannusneutraalisti. Liikennöintikustannukset ovat korkeamman palvelutason vaihtoehdossa n. 3,2 milj. euroa vuodessa ja maltillisemman palvelutason vaihtoehdossa n. 2,8 milj. euroa vuodessa. Siilinjärven osuus yhteisen liikenteen liikennöintikustannuksista on 49,65 %. Vuonna 2022 Siilinjärven osuus yhteisen liikenteen liikennöintikustannuksista oli n. 1,7 milj. euroa.

Vaikutukset matkustajamääriin ja sitä kautta lipputuloihin on arvioitu työtä varten tehdyllä liikennemallilla vuodelle 2040 +28 % - +33 % välillä palvelutasomäärityksestä riippuen. Matkustajamäärien ja lipputulojen arviointiin liittyy epävarmuutta. Lisäksi on otettava huomioon, että subventiotarve runkolinjojen käyttöönoton jälkeisinä vuosina toteutuu suurempana.

Pysäkki-infrastruktuuria ja matkustajainformaatiota on tärkeää kehittää runkolinjastoon siirryttäessä. Laadukkaat vaihto- ja odotusolosuhteet sekä matkustajainformaatio parantavat joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja helppokäyttöisyyttä. Jotta edellä mainittuihin tavoitteisiin pystytään vastaamaan, esitetään käynnistettäväksi jatkohanke runkolinjaselvitykselle joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittämiseksi.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: Runkolinjoilla pyritään tekemään joukkoliikenteestä nykyistä houkuttelevampaa ja ne tukevat tavoitteita kestäväälle yhdyskuntarakenteelle MAL-sopimuksen mukaisesti. Houkuttelevalla joukkoliikennepalvelulla pyritään osaltaan vaikuttamaan kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuuteen sekä vähentämään liikenteen päästöjä. Runkolinjaselvitys on tehty osittain samanaikaisesti ja vuorovaikutuksessa kaupunkiseutusunnitelman ja liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen kanssa.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy Kuopion seudun joukkoliikennelautakunnan esityksen mukaisesti Siilinjärven linjojen 30, 31, 35 ja 40 vuorotarjonnan keskittämisen linjoille 31 ja 35 sekä lentoaseman yhteyksien kehittämisen Kuopio - lentoasema -välillä lähtökohdaksi linjaston jatkosuunnitteluun.

Runkolinjaselvityksen jatkona tehtävän joukkoliikenneinfrastruktuurin

suunnitteluhankkeen ja siihen liittyvien Siilinjärvelle kohdistuvien investointien edellytyksenä on hankkeelle saatava riittävä ulkopuolinen investointirahoitus EAKR-hankehauista sekä MAL-sopimusneuvotteluista.

Päätös

Merkittiin pöytäkirjaan, että kehitysjohtaja Pekka Kauhanen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän pykälän käsittelyn ajan klo 14:57 - 15:21.

Päätösehdotus hyväksyttiin.